

JORDI ORIOL

HOME-NATJA

JORDI ORIOL

fer-se un homenatge

Comencem pel final. Comencem pel resultat, per allò ja –suposadament– digerit. Deixem enrere les idees genials, les palles mentals, el pes filosòfic, l'opinió personal, els dubtes, les pors, la valentia i la tossuderia. Se suposa que això ja ho has engolit, processat, digerit. Ha passat –degudament o no– pel pulimentador, pel colador. Estómac, pàncrees, fetge, intestí prim, intestí gros... i pluf: heus ací *la creació*. I au: “Molta merda!”. I t'has tret un pes de sobre.

Si llegiu això, no espereu cap gran reflexió sobre la creació. O almenys, no pas una reflexió lògica i astuta. Més

aviat puc parlar des del joc de la concatenació d'idees. Tal com raja. Una cosa em durà a una altra, sense cap pretensió de fer-ne un discurs ordenat, intel·lectual i refinat. Pot semblar contradictori, però em fa l'efecte que reflexiono millor si no penso, si deixo anar la ment i vomito les coses tal com em vénen. I és que, amb el temps, m'he adonat que si alguna cosa s'espera de mi no són precisament discursos reveladors, i en canvi potser sí alguna que altra interessant bajanada.

Per això prefereixo dir que *Home-Natja* no és més que un homenatge a tots aquells que poden arribar a perdre el cap per un cul. És més concís i atrau molt més que no pas haver d'explicar

que l'obra parla d'aquestes etiquetes que tots (conscient o inconscientment) posem a les coses i que d'alguna manera ens acabem creient. De les coses que creiem perquè altres diuen que diuen que són. De la vida de façana. De les màscares que ens posem i que ens imposen. Dels filtres pels quals fem passar la informació de les coses que veiem, exagerant-la i transformant-la fins al punt de convertir-la en una història digna per a una obra de teatre.

recurs natural

Però tornem al cul, al final del procés. Així que s'ha estrenat l'espectacle. Al

moment aquell que et ve el *baixón* per tanta tensió acumulada, per la responsabilitat ubicada. Així que t'entra aquella estranya sensació de buidor. Una mescla de descans agradable i de desamparada solitud. Al moment aquell que t'agafa la sensació que ja no podràs escriure res més, que ja has deixat anar tot allò que t'omplia, tot allò que retenies. I és mentida, és clar. És una falsa sensació i ho saps. Però potser llavors et passa pel cap que no podràs crear cap més nou projecte si no és que et comencen a passar coses noves. Noves aventures. Si no et permetes el temps per notar la buidor, per observar al teu voltant, per tornar a agafar gana. Només llavors –penses– estaràs prepa-

rat per a tornar a mastegar, empassar, digerir i... pluf: "Molta merda!". Però el problema ve quan t'obligues a menjar, per vomitar una història. A aquesta tendència, jo l'anomeno *bulímia cultural*. S'ha de vigilar. Empassar i empassar i empassar, per després... provocar-te el "pluf". I au: "Caca!".

Martin Heidegger deia que els éssers humans solem considerar el món com una reserva permanent de materials que podem utilitzar. Com unes existències que podem processar per convertir-les en alguna cosa de més valor. Arbres que fan fusta, amb la qual es poden fer mobles i paper. Animals que fan carn, amb la qual es pot fer un filet a la cordovesa. A aquest món de recursos naturals l'anomena *Bestand*. Pot semblar inevitable que la gent sense accés a les formes naturals del *Bestand* (com són els pous petrolífers o les mines de diamants) recorrin a l'únic *stock* del que disposen: les seves pròpies vides. Cada vegada més, el *Bestand* de la nostra era és la nostra propietat intel·lectual. Les nostres idees. Les històries de les nostres vides. La nostra experiència. El problema de veure el món com a *Bestand* –deia Heidegger– és que et duu a usar les coses, a esclavitzar i explotar les coses i la gent pel teu benefici personal. Gairebé sense ser-ne massa conscient, pots arribar a provocar una mala experiència a algú, simplement per treure'n una història. Però el fet és que, inevitablement, tu també formes part del *Bestand*.

seguint la teoria

I això em remet al que jo anomeno *Teoria de l'erosió*. Aquesta teoria explica que la

Terra vindria a ser una gran planta processadora. Una fàbrica que pulimenta pedres amb les seves gegants rodes que giren i giren vint-i-quatre hores al dia, set dies a la setmana, plenes d'aigua i de roques i grava. I ho van molent tot. Donant voltes i voltes. Polint les lletges roques fins a convertir-les en pedres precioses. Això és la Terra. I la raó per la qual gira és que nosaltres som aquestes grans pedres. I tot el que ens passa a nosaltres –el drama i el dolor i el plaer i la guerra i la malaltia i l'eufòria i els maltractaments– no és més que l'aigua i la sorra que ens erosionen. Que ens molen. Que ens pulimenten fins que brillen. Lluïm gràcies al dolor –diu la teoria-. I per això ens encanten els conflictes. Ens encanta l'odi. Per aturar una guerra, declarem la guerra. Hem d'aniquilar la pobresa. Hem de combatre la fam. Desafiem i combatem i destruïm. Com a éssers humans, el nostre primer manament és: "alguna cosa ha de passar". Només així es crea la història, segons la *Teoria de l'erosió*. De fet, la gent interessant –pensem sovint– és la gent que ha viscut, que li han passat coses. Gent amb experiència. Amb males experiències. Gent erosionada, brillant. És per això que –segons aquesta teoria– ens agrada tant sentir l'experiència d'algú que ha viscut la injustícia d'una tortura. La desgràcia d'un desastre natural o d'una malaltia injusta. Ens encanten els telenotícies. Les imatges d'una càmera de seguretat captant l'arribada d'un tsunami o la caiguda de les Torres Bessones. Les imatges de gent fent cua esperant ser executats. Ens encanten els terroristes, els segrestadors, els dictadors, els pederastes, els assassins en sèrie. O això és el que diu la teoria. Perquè ningú no vol escoltar la història d'algú que va néixer guapo i amb talent; que va fer fortuna apareixent a la televi-

sió i després visqué feliç la resta de la seva vida. No, la gent no vol finals feliços – com faig dir a un personatge d'*Home-Natja*. La gent vol que li expliquin històries com la de John Lennon, assassinat per un fan sonat. O la de Kurt Cobain, que acabà amb un tret d'escopeta al cap i unes paraules de comiat. Les vides de Marilyn Monroe, Jeff Buckley, Jim Morrison, Michael Jackson, o la de Salvador Puig-Antich. Això és el que vol la gent, segons la teoria. Per la mateixa raó que mirem les curses de cotxes: per veure com xoquen. El nostre plaer més pur ve del dolor de la gent que envegem. És la forma més genuïna de plaer. El plaer que un sent quan una tempesta de pedra inesperada sorprèn un descapotable. El plaer que un sent quan un obre una revista i veu la cara que fa la Duquessa d'Alba. Això és el que vol la gent –segons la teoria–.

una història real

La nostra darrera història és un homenatge a Willy *The Cool*. Un home qualsevol que, fugint de les seves pors, dels seus fantasmes d'adolescència, de l'aigua i la sorra que l'erosiona, acaba brillant i convertit en un valuós *Bestand* d'aquesta nostra societat. El veritable nom de Willy *The Cool* és Guillem Colomer, però tothom l'anomena *Caracul*. Va deixar de ser un pringat, i es va convertir en un ídol de masses. Com Marilyn Manson o potser Carmen de Mairena... Qui sap, encara que Willy *Caracul* sigui un personatge inventat. El motor que empeny a formular la història d'aquest nou espectacle és força inconscient, però segueix les bases de la *Teoria de l'erosió*. Avui dia hi ha tantes pel·lícules, novel·les, històries que recorren històries basades en altres històries,

que fa que sigui cada cop més difícil captar l'atenció d'un espectador. Però si la història que s'explica és una història real... Com aquests *power-points* que corren per internet, amb imatges que parlen d'algú que va ser mutilat o que va tenir un accident de cotxe... Un documental ficcionat sobre la vida d'algú. Un homenatge. I per què no, jo també volia buscar la millor manera de captar l'atenció. Fent entendre a la gent que la història que jo els pugui explicar és tan creïble com el fet que el 65% del nostre cos és aigua. Ningú ja no dubta que existeixin els forats negres, que l'univers estigui en expansió. Només demano una mica més de fe.

etiqueta

La fe cega que sovint tenim en les coses que ens diuen els demés. En les definicions que ens fan d'algú altre. En les etiquetes superficials i poc objectives que posem a les coses i a la gent. I ens guiem per elles i jutgem segons aquestes. En un món accelerat i superficial, allò que coneixem dels demés sovint es limita a les seves etiquetes. I les etiquetes no tenen per què ser el reflex d'una pauta de comportament habitual, ni de la nostra forma de ser o el nostre caràcter. Sovint ens les pengen per episodis anecdòtics (un dia perds els papers en públic i passes a ser l'*històric*) o per comportaments intrascendents que per algun motiu generen curiositat (com el *maniàtic* que sempre troba faltes d'ortografia). Però també ens les podem guanyar per comportaments habituals dels quals en som molt conscients (com l'*obsessiu* per l'ordre). Però sigui quin sigui el motiu pel qual ens l'han penjat, quasi sempre som els últims en assabentar-nos de l'etiqueta que duem. I massa sovint és per un

sol acte desafortunat, com bé diu el refrany: “Por un perro que maté, mata-perros me llamaron”.

Normalment, les etiquetes són molt més fruit de les primeres impressions que del coneixement real d'una persona. Sovint, amb un sol primer contacte visual, i abans que diguem res, ja ens han penjat una etiqueta. I tot per la nostra aparença física, per la nostra expressió i -en general- pel llenguatge no verbal. Podem ser un pedant insuportable o un encant de persona només per la manera com ens han vist aparèixer. I com que les etiquetes exerceixen un gran paper en la configuració d'opinió per aquells que no ens coneixen, val la pena ser conscients d'aquesta primera impressió. Però a vegades no podem fer-hi res, ja que -socialment- les etiquetes són massa llamine-res. En tots els grups existeix aquell que penja les etiquetes de la resta, en un procés creatiu que el fa especialment popular als demés. És un joc que diverteix i cohesiona el grup, però que acostuma a tenir nefastes conseqüències per alguns. I això és el que li passa al protagonista d'“Home-Natja”. Aquesta és, a grans trets, la temàtica de l'obra.

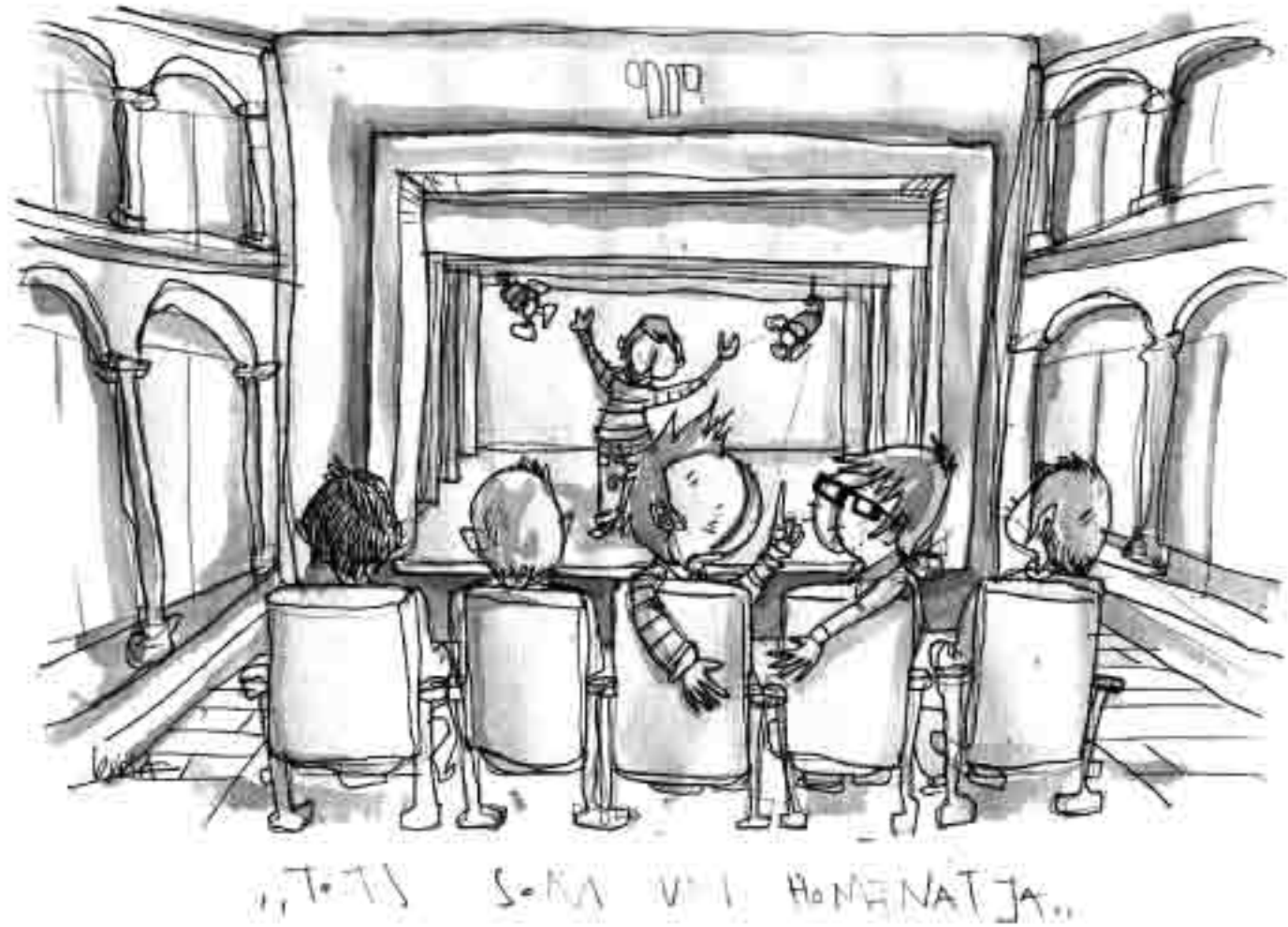
revista

Sovint, un cop esbrino de què em ve de gust parlar, però abans de pensar en l'argument de la història, se m'acut el format. La manera amb la qual exposaré la temàtica. L'estructura de l'obra. És una manera de motivar-me. De posar-me en una nova situació, de no utilitzar els recursos narratius amb què ja he treballat. D'alguna manera, la forma també parla del tema que vull tractar. I la història que en surt s'adapta a la forma, però també a l'inrevés. Així que, en aquesta obra, la meva primera idea era la

d'utilitzar el format revista. I no em refereixo al gènere “revista”, sinó a la forma de narració trencada, de càpsules d'informació o salts constants de temàtiques diferents. Semblant a aquesta vomitada reflexió. Passant d'un lloc a un altre indiscriminadament, talment com una revista de moda, de música o de tendències. Una història sense inici, nus ni des-

enllaç. Com la vida mateixa. Una peça estructurada a mode de revista: amb la intenció d'intercalar entrevistes, reportatges, moda i tendències, articles d'actualitat, anuncis publicitaris, notícies del cor, passatemps, mostres de perfum, l'horòscop... Un collage que l'espectador, inevitablement, faria l'esforç de desxifrar. El mateix que fem amb la vida

real: intentar donar un sentit a tot plegat. I si algú no li troba, sempre pot recórrer a Déu. No cal complicar-se més la vida. I sí, ho confesso: tot i que vaig mantenir -en la mesura que vaig poder- l'essència d'aquesta estructura, el gruix de la trama m'obligà a descartar material del collage (no menys interessant, però potser prescindible per al fil de la història) per por

d'embriagar l'espectador de forma excessiva. Vaig seguir, doncs, la teoria. Vaig esclavitzar-me en pro de la història, que s'imposà a la forma. Per satisfer l'espectador amb allò de... "*alguna cosa ha de passar*". Vaig ser víctima com ho acaba essent el protagonista de l'obra. Cap trauma, no patiu. Una cosa va portar a l'altra.

cultura cool

Una cosa porta a l'altra. I l'obra parla dels ídols adolescents, dels mutants referents. Perquè els ídols canvien com les tendències. Amb l'era d'internet i les noves tecnologies, els referents ja no són com els d'abans, els que omplien els estadis, les grans bandes dels '80 i '90. Ara que tot està a l'abast de tothom a tothora, la gent ha descobert milions de

nous talents, ha desmitificat els grans esdeveniments i ha fet que allò autèntic, allò a seguir, de sobte sigui quelcom aparentment petit o vulgar. De pocs recursos o amb acabats de baixa qualitat. Allò que s'anomena *Lo-Fi*. Hem passat de les guitarres elèctriques a l'ukelele. Dels teclats als carrillons. Del midi a la melòdica. Ningú no s'ha inventat res, però això és el que el nou mercat ha potenciat. Amb la sortida dels reproductors d'alta definició, el que està de moda és recuperar el vinil, recuperar el casset, el súper 8. Les fotos esgrogueïdes. Torna l'analògic. Allò d'abans. Sembla que per ser *cool* s'hagi de portar la contrària. Perquè potser és la millor manera –seguint la *Teoria de l'erosió*– de polir-nos, d'acabar brillant. De ser –o semblar– interessant. De baixar-nos els pantalons i mostrar la nostra part més *cool*. ■

Barcelona, març 2011. Il·lustracions de Sebas Brosa.